

17 Mayıs 1942

HEM NALINA MIHINA

Bir medeniyet örneği

Kışın, yeni kurulan Doğan sigorta şirketinin açılış töreninde bulunmuştum. Orada, ilerisi için, pek faydalı ve hayırlı şeyler vadeden bu sigortanın kuruluşunda en mühim âmil olan Şeker Şirketi Umumî müdürü Kâzım Taşkendle tanıştım. Bu zat, sigorta şirketinin teşekkül maksadını ve ileride yapmak istediği işleri anlatırken o kadar güzel konuştu ki bir tam münevver, bir tam iş adamı karşısında olduğumu sezdim. Şimdiye kadar Alpulu şeker fabrikasını görmemiştim. Baharda fabrikayı ziyaret etmeme müsaadesini diledim. Bir maksadım da, güzel konuşan, parlak fikirler ileri süren bu umumî müdürün faaliyetini yakından görmektir. Çünkü iyi konuşmak ve iyi iş başarmak ayrı ayrı meziyetlerdir.

Nihayet, üç gazeteci arkadaş, mayısın ilk haftasında Trakyada bir otomobil seyahati yaparak Alpulu fabrikasını, bu fabrikaya pancar tohumu yetiştiren Sarmısaklı çiftliğini, Kırklarelini, İstanbuldan bu şehre kadar uzanan yollar üzerindeki kasabaları, Lüleburgaz civarındaki Kepirtepe Köy Enstitüsünü, Alpulu fabrikasının yanındaki ilkokulu gördük. Aldığımız ilk intiba, hattâ dets şu oldu: Gazetecilik, artık Ankara caddesinde, masa başında yapılan bir iş olmaktan çıkmıştır. Gazeteci, her vesileden, her fırsattan istifade ederek hattâ bunları icad ederek memleketin her tarafını gezmeli, görmeli, öğrenmeli, halkla temas etmeli, her meseleyi yerinde incelemeli, ancak, ondan sonra, yazmalı, çizmelidir. Böyle yapmadıkça, içinde oturduğumuz şehirden ve başında çalıştığımız masadan ayrılmadıkça kullaktan dolma malûmatla neşir vazifemizi tam yapamayız; fikirlerimizin, mü-talealarımızın, tenkidlerimizin veya takdirlerimizin mutlaka bir eksik veya fazla tarafı bulunur. İki gün süren bu gezmeden, arkadaşlarım gibi, ben de çok istifade ettim.

Alpulu şeker fabrikası, uzun yıllar bakımsız kalmış, istilâlar görmüş Trakya'nın ovaları ortasında, insana, Türklük adına ferah, iftihar, hattâ gurur veren bir mamuredir. Kendimi, garbın en güzel, en ileri sayfelerinden birinde sandım. Orası, yalnız bir fabrika ile çıplak arazide müdür, memur ve işçiler için kurulmuş birbirine benzer evler ve barakalardan ibaret bir yer değildir. Bahçeler içine yapılmış güzel köşkleri, iki tarafı ağaçlı muntazam yolları, su tesisleri, koruları, çiçek, yemiş, sebze bahçeleri, küçük fakat mükemmel hastanesi, bundan ayrı bir eczanesi, diş tedavihanesi, yağ, peynir, yoğurt imalâthaneleri, zengin ve ucuz bakkaliyesi, berberi, gazinosu, memur lokantası, işçi mutfağı ve yemekhanesi, terzisi, kunduracısı, tuhafiyecisi, her türlü atölyeleri, ilkokulu, spor sahası, sinemasile kendi kendine yeten ve orada çalışanların bütün medenî ihtiyaçlarını tatmin ederek onlara büyük şehirleri asla aratmayan, ihtikârın semtine bile uğrıyamadığı modern bir kasabadır. Bir kasaba ki civar köylere bir medeniyet örneği oluyor; onları bu günkü hayatın maddî ve manevî ışıklarile aydınlatıyor; fennî ziraatî öğretiyor; hastalarını tedavi ediyor; Kızılay, Çocuk Esirgeme ve Hava Kurumları şubelerile sosyal yardımlar yapıyor; gebe kadınlarını doğurtuyor; çocuklarını okutuyor. Kışın buram buram kar yağarken bir saat ötedeki köylerden mektebe gelip giden köylü çocukları vardır. Bu yavrulardan muhtac olanlara da, işçiler gibi, ücretsiz yemek yedirilmektedir. Kepirtepe Köy Enstitüsünde müdürle müfettiş, ellerini, kollarını bağliyan bir takım ince kırtasiye usulleri arasında, şekerle kuru bamyeden başka bir şey bulamamış olan Lüleburgaz piyasasından çocukların gündelik gıdasını nasıl temin edeceklerini -çünkü başka yerden bir şey almağa kırtasiye formaliteleri mâni imiş- düşünüp dururken Alpulluda, zamanında alınmış tedbirler sayesinde, ne fabrikada çalışanlar, ne de okulda okuyanlar için, böyle bir mesele yoktur.

İşte Alpulu şeker fabrikası böyle bir yerdir; fakat orada görüp beğendiklerim bundan ibaret değildir; bu konuya tekrar geleceğim.

